

Anell de pedra
La realitat estètica

Rufino Mesa

Anell de pedra

La realitat estètica

Doctorand: Rufino Mesa Vázquez

Director de la tesi: Dr. Joaquim Chancho i Cabré

Programa de Doctorat. La pintura a l'era digital, *bienni 2003–2005*
Departament de Pintura de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona

Aclariments i agraïments:

Encara que la meua llengua materna és el castellà, he fet servir amb il·lusió la llengua catalana: ha estat una prolongada aventura d'aprenentatge. He de dir que tot plegat ha afegit dificultats en el desenvolupament teòric del treball, però ha pagat la pena i ara, al final, em trobo satisfet de l'esforç esmerçat. A la cloenda d'aquestes pàgines, en la descripció de les obres, incorporaré alguns textos que he escrit en castellà; trobo necessari servir-los en la llengua que els he pensat. Aquest bilingüisme expressa millor la situació personal i proporciona un registre més variat a la tesi.

La distribució de les imatges ha estat una quimera de difícil solució. Encara que el tema és sobre L'Anell de Pedra, el tractament general de la tesi parla de la trajectòria que he seguit els últims 25 anys com a escultor, dels aspectes conceptuals que he construït en el camí i del compromís que ha quedat amb l'obra feta.

Les imatges de recerca, les accions i l'obra escultòrica han estat camins paral·lels que han configurat un pensament complex, el qual, per a mi, es resisteix a quedar ocult en una estructura massa rígida, no obstant he seguit un criteri que no és precisament il·lustrar el text. És per això que en el 1r. i 2n. capítol introduïxo les imatges de recerca, elles són la mostra de l'activitat que amb més entusiasme vaig portar a terme en la dècada dels setantes. En el 3r. 4r. i 5é., les accions i algunes obres representatives dels vuitantes i en el 6é, l'obra sobre Les Ocultacions, L'Anell de Pedra i la Capilla Turkana.

Agraeixo l'ajut que m'ha prestat Joaquim Chanco, a Assumpta Rosés i a la meua família en general per la paciència mostrada. També a Pep Borrell Garcíapons, Xavier Rivas, Albert Fernández, Sergio Hernández, David Jimenez, Marcel Blázquez, Judit González, Mar Sánchez, Celia Méndez i Maria Cavallé.

ÍNDEX

0. Introducció

- 0.0
- 0.1 Propòsits i despropòsits
- 0.2 Punt per punt: idees, intencions, reflexions
- 0.3 Dificultats
- 0.4 Sobre l'acte creatiu
- 0.5 Escultura i natura
- 0.6 La pràctica artística és una gnosi de la realitat estètica
- 0.7 Les ocultacions
- 0.8 Accions per aprendre
- 0.9 Rellegir la natura
- 0.10 Totes les coses parlen
- 0.11 La cova i el temple
- 0.12 L'escultura, una pràctica de substitució
- 0.13 Motius per ocultar
- 0.14 Un pam de terra
- 0.15 L'escenari mental
- 0.16 La matèria impresa
- 0.17 Formar les idees
- 0.18 Referents directes
- 0.19 El testimoni tancat

1. I Capítol

- 1.0 El suport de l'aliança
- 1.1 Una paradoxa tancada
- 1.2 Reflexions sobre el context
- 1.3 L'anell de pedra.
- 1.4 Els sentits i la matèria
- 1.5 Pedres d'autorreferència
- 1.6 El fons de la pedra
- 1.7 El buit que no n'és tan
- 1.8 Les formes són continents
- 1.8 Un context pel pacte
- 1.9 L'ésser com unitat
- 1.10 L'escissió de la natura
- 1.11 L'eix que doblega el pensament
- 1.12 Els materials i les motivacions
- 1.13 Renúncia al llegat d'Apel·les
- 1.14 El nus de pedra o l'excissió de la natura
- 1.15 Reconciliació amb el context.
- 1.16 El sentit del pacte
- 1.17 Aliança amb la natura
- 1.18 L'acció de tornada
- 1.19 El retorn com l'únic viatge real
- 1.20 Tot és part d'una mateixa substància

- 1.21 El paradís és al costat de casa
- 1.22 Espais intangibles en l'art
- 1.23 Comunicació més enllà de la pell
- 1.24 Resum parcial

2.II Capítol

- 2.0 Records d'una època
- 2.1 Formes innecessàries
- 2.2 Panorama internacional
- 2.3 Art conceptual a Espanya
- 2.4 Los encuentros de Pamplona
- 2.5 Comunicació i força dèbil
- 2.6 El flux de la realitat
- 2.7 Memòria implicada o dinàmica de la matèria
- 2.8 L'esperit ocult del temps
- 2.9 El temps creador
- 2.10 L'espai original
- 2.11 Pensament i natura
- 2.12 Buidar la pedra
- 2.13 Fer una cova per sentir dues realitats
- 2.14 Comunicació i força dèbil
- 2.15 La mirada construeix el món
- 2.16 Pensament i experiència directa
- 2.17 Pensament i matèria
- 2.18 El pensament creatiu és perifèric
- 2.19 Intuïció i matèria buida
- 2.20 Una metàfora buida i plena
- 2.21 La primera forma i la idea
- 2.22 La consciència revelada
- 2.23 Motivació permanent
- 2.24 El pes de l'eternitat ens invita a l'origen
- 2.25 El món sempre s'està recreant
- 2.26 L'ou, una capsula misteriosa
- 2.27 Conclusió parcial

3.III Capítol

- 3.0 La presència subtil
- 3.1 La creació del món en una capsula tancada
- 3.2 L'impuls creatiu
- 3.3 Crear memòria col·lectiva
- 3.4 La teoria insensata
- 3.5 Expressió subtil
- 3.6 El fons comú parla amb nosaltres
- 3.7 La matèria s'organitza, crea i reflexiona
- 3.8 La paradoxa d'un món inexplicable
- 3.9 El buit en l'obra i Déu queda ocult
- 3.10 Comunicació i sincronia
- 3.11 El saber és a l'aire
- 3.12 El lector invisible
- 3.13 Resum parcial

4.IV Capítol

- 4.0 L'ombra humana
- 4.1 L'esperit de les idees
- 4.2 Pensament i creació d'hipòtesis
- 4.3 La paraula pervertida
- 4.4 Pensament i veritat
- 4.5 L'espai de la consciència
- 4.6 El pensament i la paraula
- 4.7 Crear matèria a voluntat
- 4.8 El cos també té memòria
- 4.9 La natura és la font de les idees
- 4.10 L'ocultació i la presència dels signes

5.V Capítol

- 5.0 El pensament i la creació de realitats
- 5.1 La raó i la intuïció en el procés de treball
- 5.2 El pensament i la consciència creadora
- 5.3 L'enigma i l'ocultació
- 5.4 La pedra i la cova
- 5.5 Ètica, mística i estètica en l'obra d'art
- 5.6 El significat omple el buit
- 5.7 Les fites i el centre
- 5.8 Valoració estètica i realitat
- 5.9 Hierofanies i força dèbil
- 5.10 Àngels o destil·lació d'animals invisibles
- 5.11 Una vibració sensible i oculta
- 5.12 Els temples de l'ànima
- 5.13 Altres referents
- 5.14 La mirada conduïda
- 5.15 Resum parcial

6.VI Capítol

- 6.0 Palabra oscura
- 6.1 Construir idees en la frontera
- 6.2 Els límits de la forma
- 6.3 L'espai de la mà i la forma resultant
- 6.4 De la forma a la matèria
- 6.5 El buit actiu
- 6.6 Les mans
- 6.7 Escopir a un forat
- 6.8 Memòria d'un ritual oblidat
- 6.9 Això no obstant, alguna cosa s'amaga
- 6.10 Construir en la frontera
- 6.11 Cercar en l'intangible
- 6.12 Respirar a cada instant
- 6.13 L'acció Alè
- 6.14 Espacio Pal()bra
- 6.15 Testimoni

- 6.16 Habitar el forat
- 6.17 Punt de fuga per una situació irreversible.
- 6.18 El secreto de corea
- 6.19 Biblioteca la Serena
- 6.20 Dientes de perro
- 6.21 Aliento de Pascual Duarte: el tiempo retenido en la cárcel de Badajoz
- 6.22 El tiempo
- 6.23 Morfología del tiempo
- 6.24 La psicología y el tiempo
- 6.25 Factores anímicos que modifican la percepción del tiempo
- 6.26 Factores culturales
- 6.27 El perfil de la tierra y el mar
- 6.28 La escultura sin nombre
- 6.29 El libro de barro
- 6.30 Recuerdo que...
- 6.31 La cara oculta del mundo
- 6.32 Habitar las sensaciones
- 6.33 El secreto
- 6.34 Capilla turkana
- 6.35 Memòria de la matèria
- 6.36 Memòria dèbil
- 6.37 Testament de Caïn
- 6.38 Resum final
- 6.39 L'aliança.

7.VII Capítol

Cronologies, Miscel·lànies.

- 7.0 Realitat estètica.
- 7.1 Proposta estètica i tema de la tesi.
- 7.2 Escultures i referències.
- 7.3 Les fites.
- 7.4 Coves, pous i pedreres.
- 7.5 Accions: La cova i el pou.
- 7.6 Recerques i accions sobre l'anell.
- 7.7 Recerques a la natura i realitat estètica.
- 7.7 Temes i conjunt d'obres.
- 7.8 Ocultacions.
- 7.9 Accions sobre les ocultacions.
- 7.10 Recerques: treballs en vigor.
- 7.11 Arquitectures de palla i fang.
- 7.12 Obres de gran format.
- 7.13 Experiències i natura.
- 7.14 Accions 1975-80.
- 7.15 Recapitulacions.
- 7.16 Estat actual de les recerques.
- 7.17 Obres de la sèrie ocultacions i cultura de restes.
- 7.18 Bibliografia.
- 7.19 Índex analític.

Anell de pedra

Instal.lació de l'Anell de pedra 2001. Granit de la ex U.R.S.S.